

Lično iskustvo (i njegove zamke), memorija i sećanje

Maša Podraččanin 253/2023

Zeljko Nikolić 124/2023

Dušan Pavlović 142/2023

Antonije Mičić 276/2023

Marko Đorđević 200/2023

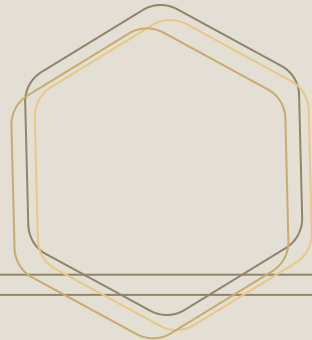
Glavne teme

- Svedočenje
- Samopredstava i Uverenje
- Memorija i Emocije
- Kognitivna Disonanca
- Tehnike memorije
- Kulturni Uticaj
- Autoritet i Konformizam

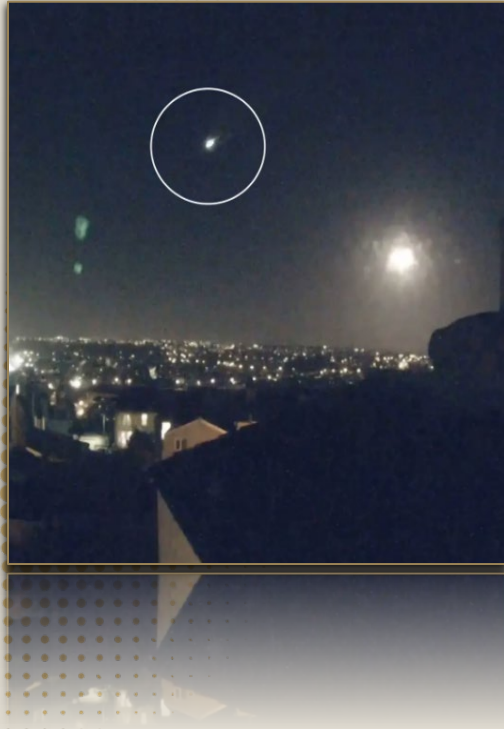

Svedočenje

- Svedočenje je izjava osobe koja je bila direktno ili indirektno prisutna tokom događaja.
- Svedočenje može da bude i ključni element u istražnim procesima, sudskim postupcima i rekonstrukcijama događaja.
- Pouzdanost svedočenja je često narušena.
- Dva osnovna faktora:
 - neobjektivnost svedoka
 - kvalitet širenja svedočenja.

Svedočenje

- Neobjektivnost svedoka može dovesti do lažnih ili nepreciznih svedočenja, uključujući obmanu čula ili pozitivnu percepciju o sebi.
- Svedok može postati žrtva obmane kao što je slučaj sa fenomenom bio-atrakcije.

Bio-atrakcija

- Bio-atrakcija je prirodni fenomen koji svedoku nije poznat.
- Proizilazi iz određenih delova mozga (epifize) koji, kada se aktiviraju daju permanentno elektromagnetno zračenje.
- Primer: Luka Lukić i David Petrović
 - "Čula sam ga kako viče: 'Mama, zalepila se kašika na kožu i ne mogu da je skinem'", rekla je Sanja Petrović za agenciju Beta. Kada je dotrčala u kuhinju, videla je kašiku na Davidovim grudima, jer nije nosio majicu.

Svedočenje

- Problemi samih svedoka mogu dodatno smanjiti pouzdanost svedocenja.
- Svedoci mogu imati lažne uspomene ili pozitivnu predstavu o sebi.
- Svedoci mogu biti i pod uticajem kognitive disonance.
- Kognitivna disonanca je mentalno stanje, cesto konflikt u kome osoba doživljava iskustvo dva ili vise različitih verovanja, mišljenja ili stavova.

Samopredstava i Uverenje

- Sindrom lažnih sećanja se odnosi na situaciju kada osoba stvori ili prihvati lažno sećanje kao autentično. Ovo može uključivati izmišljene događaje ili izobličavanje stvarnih sećanja.
- Ovo je fenomen koji fascinira.
- Jako je bitan u psihologiji.

Samopredstava i Uverenje

- Proces nastanka.
- Razumevanje fenomena:
 - Iz psihologskog pogleda
 - Iz neurozdravstvenog pogleda
- Posledice sindroma lažnih uspomena:
 - Pravne
 - Osobne implikacije

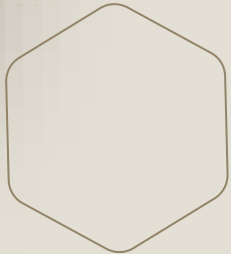
Samopredstava i Uverenje

- Studija "Uticaj sugestivnih informacija na formiranje lažnih uspomena", koju je provela Elizabeth Loftus i Palmer 1974. godine, jedno je od ključnih istraživanja koje je rasvetlilo fenomen lažnih uspomena.
- Eksperiment:
 - Ispitanicima je pokazan isti video.
 - Nakon koga su im postavljena ista pitanja, ali sa drugačijim rečima.
 - Odgovor je bio drugaciji na osnovu postavljenog pitanja.

Samopredstava i Uverenje

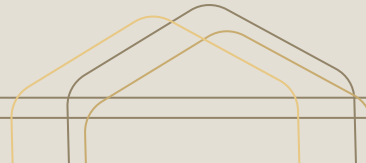

- Drugi eksperiment:
- Ispitanicima je pokazan video.
- Jedna polovina je dobila lažnu informaciju, dok druga polovina nije.
- Kada su upitani da se sete šta su videli veći broj ispitanika se setio lažne informacije.

Samopredstava i Uverenje

- Samopredstava je kompleksan koncept koji se odnosi na naše razumevanje i doživljaj vlastitog identiteta.
- Ovaj koncept ima ključnu ulogu u oblikovanju naših postupaka, odluka i međuljudskih odnosa.

Samopredstava i Uverenje

- Formiranje predstave o sebi:
 - Socijalni uticaj
 - Osobna iskustva
- Komponente predstave o sebi:
 - Samopoštovanje
 - Samoprocena
- Uticaj samopredstave:
 - Ponašanje
 - Emocijalno blagostanje

Barnumov efekat (Forerov efekat)

- Barnumov efekat (Forerov efekat) je naša tendencija da prihvatimo nejasne i opšte opise i analize koji bi se mogle odnositi na bilo koga kao specifične i značajne za nas same.
- Primeri i primena:
 - Psihologijski test ličnosti
 - Horoskop
 - Tarot i vidovnjaci

Pamćenje

- Pamćenje ili memorisanje jeste proces svesnih bića u kojem nervni sistem trajno ili privremeno čuva određene podatke.
- Faze pamćenja:
 - Kodiranje (usvajanje)
 - Skladištenje
 - Izvlačenje (prizivanje) memorijskih sadržaja

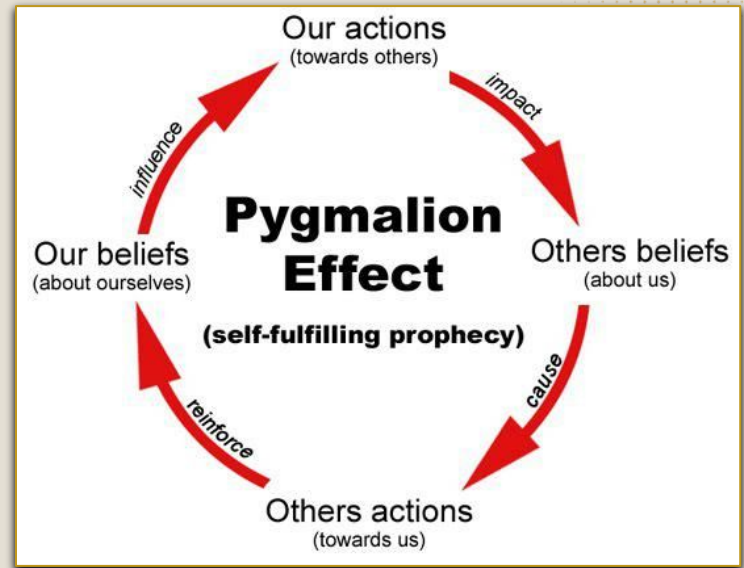
Kako poboljšati pamćenje?

- Dobar san
- Fizička aktivnost
- Zdrava ishrana
- Razvijanje veštine vizualizacije
- Koristiti sva čula
- Tehnika akronima

Pigmalion efekat

- Pigmalion efekat je efekat koji se drugačije naziva efekat autosugestije koji pokazuje da se predrasude i očekivanja neke osobe u velikom broju slučajeva na kraju zaista i ostvare.
- Na primer, predrasude nastavnika često utiču na uspeh dece.

Eksperiment

- Godine 1965, američki psiholozi Robert Rozental i Lenor Džejkobson izveli su eksperiment u jednoj osnovnoj školi, govoreći nastavnicima te škole da će test koji su planirali da daju učenicima, otkriti koji su učenici napredni i posebno nadareni.
- Eksperimentatori su nakon izvođenja samog eksperimenta nasumično izabrali par đaka i predstavili ih njihovim nastavnicima kao natprosečno inteligentne i velike potencijale u budućnosti.

Rezultat eksperimenta

- Izabrani učenici se nisu razlikovali od ostalih učenika, ali su Rozental i Džejkobson manipulacijom stvorili određenu sliku o uspehu učenika. Očekivanja koja su izazvana lažnim predviđanjima podstakla su nastavnike da različito tretiraju učenike što je dovelo do razlika na kraju godine.
- Posle osam meseci, istraživanje je pokazalo da su izabrani učenici zaista napredovali više od ostalih učenika, iako su na početku svi davali podjednake rezultate.
- Najmlađi od njih su napravili najdramatičnije rezultate.

Kulturni uticaj

- Kultura ima dubok uticaj na naše sećanje i način tumačenja ličnih iskustava.
- Kroz jezik, tradiciju i socijalne norme, naša kultura ne samo da oblikuje naša sećanja, već i utiče na način na koji interpretiramo ta sećanja.

Kulturni uticaj

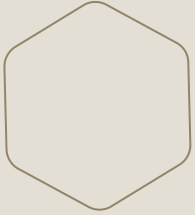
- Jezik igra vitalnu ulogu u formiranju naših sećanja. Svaki jezik nosi sa sobom svoje specifičnosti, reči i izraze koji su bogati nijansama značenja.
- Sećanja povezana s tradicijom često imaju dublji emotivni značaj i mogu biti čuvana s posebnom pažnjom.
- Socijalne norme takođe oblikuju naša sećanja i način na koji ih tumačimo. Očekivanja i vrednosti društva u kojem živimo mogu uticati na to šta smatramo važnim ili značajnim za pamćenje.

Memorija i emocije

- Emocije imaju snažan uticaj na ljude i životinje.

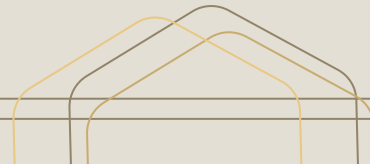
- Autobiografska sećanja često su vezana za emocionalne događaje.
- Emocionalno poboljšano zadržavanje pamćenja može biti povezano s evolucijom.

Memorija i emocije

- Aktivnost emocionalno poboljšanog zadržavanja pamćenja može biti povezana s instinktom za bekstvo ili borbu.
- Traumatski stimulansi mogu izazvati isto fiziološko stanje koje povećava zadržavanje pamćenja.
- Efekat emocija na poboljšanje pamćenja demonstriran je u mnogim laboratorijskim studijama.

Kognitivna disonanca

- Kognitivna disonanca je osećanje psihološke neugodnosti uzrokovane neslaganjem relevantnih kognitivnih elemenata.
- Može biti rezultat novih informacija ili odluka koje se ne slažu sa već postojećim znanjima ili ponašanjima.
- Simptomi kognitivne disonance uključuju agresivnost, fizičke simptome poput napetosti i konfuziju prilikom donošenja odluka.

Autoritet i konformizam

- Autoriteti utiču na naša uverenja i ponašanje. Ljudi neretko imaju tendenciju da uvažavaju informacije i stavove autoriteta zdravo za gotovo.
 - Konformizam se ogleda u ljudskoj tendenciji da se prilagode društvenim normama.
-

- Milgramov eksperiment

Autoritet i konformizam

- Posledice autoriteta i konformizma:
- Pozitivne posledice autoriteta i konformizma su to što je omogućeno zavođenje reda i postizanje socijalne kohezije.
- Negativne posledice autoriteta su to što može doći do zloupotrebe moći i kršenja ljudskih prava, dok prekomerni konformizam može dovesti do ograničenja individualne slobode izražavanja ili inovacije.

Hvala na pažnji!